

- 1 מה־שאי־כן ניסן - מדריגה שלמעלה מהעולם - הוא ענין הבן, שהוא קשור עם האב, ואינו נפרד
2 ממנו.
- 3 ובפרט על־פי המבואר ב'לקוטי־תורה'¹⁹ בענין מעלת הנשמה, שעליה נאמר²⁰ "בנים אתם לה'
4 אלקיכם", שאין זה "כמו הבן שנלקח ממוח האב ונפרד ממנו אחר־כך", וכאשר יש צורך בענין של
5 מסירת נפש בשביל אהבת אביו, הרי "אינו מחויב על־פי הדין, כי חייך קודמין"²¹, ואבידתו ואבידת אביו
6 אבידתו קודמת כו'²², וזה מחמת שהוא נהיה מהות בפני עצמו. אך הנשמה אינה כן, רק כולא חד, ואינה
7 נפרדת ממנו יתברך כלל",
- 8 - וכידוע מה שכתוב ב'אגרת הקודש' דכבוד־קדושת מורי־וחמי אדמו"ר²³ בביאור לשון ה'תניא'²⁴
9 "חלק אלקה ממעל מומש", שבתובת "ממש" יש ב' ענינים הפכיים לכאורה: (א) "ממש" - מלשון ממשות
10 (מציאות), היינו, דקאי על הנשמה כפי שנעשית מציאות נברא, ועד כפי שירדה למטה ונתלכשה בגוף
11 גשמי, (ב) "ממש" - קאי אדלעיל מיניה - חלק אלקה ממעל, היינו, שהנשמה היא מומש חלק אלקה
12 ממעל. ושניהם קשורים זה בזה: גם לאחרי שהנשמה נעשית בבחינת מציאות, "ממש" מלשון ממשות
13 - גם אז היא חלק אלקה ממעל ממש -
- 14 "לכן מוכרח להיות לה אהבה אפילו בכל לבבך ובכל נפשך"²⁵, במסירות־נפש ממש".
- 15 ואם כן מובן בודאי שבחינת בן היא למעלה מעולמות, כי עולמות ענינם שהם נבראים נפרדים,
16 ובעבודת האדם הרי זה בחינת עבודת עבד, מה־שאי־כן בן הוא בבחינת דביקות.
- 17 וזוהי מעלת חודש ניסן על חודש תשרי - שבתשרי העבודה היא באופן של קבלת עול, עבודת עבד,
18 ואילו בניסן העבודה היא בבחינת בן.
- 19 ד. ולהעיר, שאף שמבואר בארוכה בהמשך תרס"ו²⁶ גודל המעלה דעבודת עבד, וכן מבואר ב'תניא'²⁷
20 שעבודת עבד דוקא היא "ראשית העבודה ועיקרה ושרשה" - אין הכוונה שתכלית העילוי היא בעבודת
21 עבד כשלעצמה, שהרי אדרבה: עיקר המעלה היא בחינת בן, וכנזכר לעיל שעבד הוא נפרד, ואילו בן
22 הוא דבוק, אלא, כדי שתהיה אמיתית השלימות של בן, צריכה להיות גם העבודה דקבלת עול, עבודת
23 עבד, וכאשר ישנו לא רק הענין של בן, כשלעצמו, אלא גם ענין העבד, "בן שהוא גם־כן עבד"²⁸, הרי
24 זה אמיתית העילוי של הבן.
- 25 ועל־דרך מה שכתב ה'צמח־צדק' (וכאמור לעיל (במאמר⁴) שביום השבת־קודש זה מתחיל כבר ענינו
26 של יום ההילולא, והשנה היא שנת המאה להסתלקות־הילולא שלו) במאמרי 'מחר חודש'²⁹ בענין ירושה
27 ומתנה, שירושה אין לה הפסק ומתנה יש לה הפסק (כפי שמציין לגמרא ו'שולחן־ערוך' חושן־משפט³⁰),
28 ולאידך יש גם מעלה בענין המתנה, שבאה ממקום גבוה - מכח הנותן, אמנם, כאשר נתינת המתנה היא
29 למי שראוי ליורשו אזי אין לה הפסק, ואז ישנן ב' המעלות - שבאה ממקום גבוה, ואין לה הפסק.
- 30 ועל־דרך־זה גם בענין בן ועבד:
- 31 עיקר המעלה היא בחינת בן, שהוא בדביקות, ואינו נפרד - בחינת ירושה שאין לה הפסק. אלא כיון
32 שצריך להיות גם ענין קבלת־עול, שהיא ראשית העבודה כו', כי דוקא קבלת־עול, מצד הביטול שבה,
33 הרי היא מגעת למעלה יותר - בדוגמת ענין המתנה שבאה מכח הנותן, לכן, הנה אמיתית המעלה היא
34 בכך שהוא גם עבד, שאז ישנן ב' המעלות - בדוגמת מתנה למי שראוי ליורשו.

(19) דרושי ר"ה סב, ד.

(20) פ' ראה יד, א.

(21) ב"מ סב, א.

(22) שם לג, א (במשנה).

(23) ראה אג"ק שלו ח"ד ע' תד ואילך.

(24) רפ"ב. וראה ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות ו"לקוטי

פירושים" לתניא שם (ע' לד ואילך). וש"נ.

(25) ואתחנן ו, ה.

(26) ע' שט ואילך.

(27) רפמ"א.

(28) תניא שם (נז, א).

(29) אוה"ת בראשית יז, רע"א.

(30) "ב"ב פ"ג (= פרק יש נוהלין) דקכ"ט ע"ב ודקל"ג סע"א

ובח"מ סי' רמ"ח.